

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2022-04-

Nr.

DĖL PAGALBOS PRIEMONIŲ TURIZMO SEKTORIUI DERINIMO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Dalinio pastoviųjų išlaidų kompensavimo ar vienkartinės išmokos klasifikuojamųjų apgyvendinimo paslaugų teikėjams ir Subsidijų atvykstamojo turizmo kelionių organizatoriams tvarkos aprašų patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – paskirstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 8 d. nutarimo Nr. 338 „Dėl lėšų iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo skyrimo“ 1.3 papunkčiu skirtas Vyriausybės rezervo lėšas ir patvirtinti priemonių „Dalinis pastoviųjų išlaidų kompensavimas klasifikuojamųjų apgyvendinimo paslaugų teikėjams“ ir „Subsidijų atvykstamojo turizmo kelionių organizatoriams“ tvarkos aprašus, kurių koncepcijoms pritarta Vyriausybės 2022 m. vasario 2 d. pasitarimo sprendimu (pasitarimo protokolas Nr. 5) siekiant užtikrinti atvykstamojo turizmo paslaugų teikėjų ir klasifikuojamųjų apgyvendinimo įstaigų likvidumą dėl besitęsiančios COVID-19 pandemijos.

2020 m. dėl COVID-19 pandemijos ir kelionių apribojimų turistų skaičius Lietuvoje nukrito į 2012 metų lygį: Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 m. šalies apgyvendinimo įstaigos sulaukė 2,2 mln. turistų, iš jų užsieniečių – 505,6 tūkst., arba 73,4 proc. mažiau nei 2019 m. Nors 2021 m. I-III ketv. Vietinių turistų skaičius augo, atvykstančiųjų ir toliau sparčiai mažėjo (-26,4 proc.). COVID-19 pandemijai besitęsiant, keliavimo galimybės turistams dažnai keičiasi, yra taikomi įvairūs judėjimo ir (ar) paslaugų teikimo apribojimai, dėl šių priežasčių užsienio turistai nenori arba negali keliauti į Lietuvą. Sumažėjęs turistų srautas ženkliai pablogino Lietuvos turizmo paslaugų teikėjų padėtį.

Siekiant užtikrinti aukštą turizmo sektoriaus indėlį į valstybės BVP, 2019 m. siekusį 2,9 proc., būtina išlaikyti klasifikuojamųjų apgyvendinimo paslaugų teikėjų ir atvykstamojo turizmo kelionių organizatorių likvidumą ir padėti jiems pasiruošti naujam turistiniam sezonui, išlaikyti darbuotojus – pagrindinį vertės kūrėją, sudarantį ir didžiąją patiriamų išlaidų dalį.

Apgyvendinimo paslaugų teikėjai, kurių paslaugos pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą yra klasifikuojamos, patiria didesnius veiklos pradžios ir einamuosius kaštus – jie turi investuoti į didesnes bendrąsias patalpas, papildomų paslaugų teikimą, interjero ir baldų atnaujinimą, kad išlaikytų turimą klasifikavimo lygį. Be to, būtent jų paslaugomis naudojasi Lietuvai ypač svarbus konferencinio turizmo segmentas, nes vieno verslo tikslais atvykstančio turistų išlaidos yra keletą kartų didesnės už atvykusiojo kitais tikslais. Tačiau COVID-19 pandemijos metu vien Vilniaus mieste konferencijų sumažėjo beveik 7 kartus (2019 m. – 701 verslo renginys, 2020 m. – vos 103).

Klasifikuojamųjų apgyvendinimo paslaugų teikėjai yra priversti išsilaikyti ne tik esant mažam turistų skaičiui, bet ir reikšmingai išaugus energetikos kainoms – 2021 m. metų pabaigoje keliskart paaugusios pasaulinės gamtinių dujų, elektros energijos kainos atitinkamai padidino ir sąskaitų už komunalines paslaugas sumas. Visiškai išvengti šių išlaidų nėra galimybės, kadangi būtina net ir nenaudojamuose kambariuose palaikyti minimalią temperatūrą, taip pat apšviesti, šildyti bendrąsias patalpas, kitas erdves, nepriklausomai nuo jomis besinaudojančių lankytojų skaičiaus.

Tie paslaugų teikėjai, kurie įsisteigė 2019 m. pabaigoje ar vėliau ir negali dokumentais pagrįsti pajamų dėl COVID-19 kritimo, vis tiek patyrė pandemijos poveikį. Todėl jiems, kaip ir fiziniams asmenims, būtų skiriama vienkartinė kompensacija – mokama iki 100 Eur už vieną kambarį (numerį), esantį statinyje.

Tuo tarpu kelionių organizatorių pajamos 2020 m. sumažėjo 81 proc., o dirbančių kelionių organizatorių ir kelionių agentūrų sistemoje sumažėjo 45 proc. Atvykstamojo turizmo kelionių organizatoriai yra svarbios šalies ūkiui – atvykstamojo turizmo – ekosistemos dalis: organizuotas užsienio turistų Lietuvoje išleidžia vidutiniškai 4 kartus daugiau pinigų už vietinį turistą, naudojami smulkiojo verslo teikiamomis paslaugomis ir padeda išsilaikyti regionams. Atvykstamojo turizmo kelionių organizatorių efektyvų veikimą parodo turistų, pasinaudojusių kelionių organizatorių paslaugomis, skaičius, 2019 m. padidėjęs 8,3 proc. Prasidėjus COVID-19 pandemijai ir galimybėms keliauti sumažėjus iki minimumo, tokių turistų sumažėjo 95 proc. ir iš esmės nekito 2021 m.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. vasario 2 d. pasitarimo (toliau – Pasitarimas) sprendimu (Protokolo Nr. 5) pritarė Ministerijos pateiktoms priemonių nuo COVID-19 nukentėjusiam turizmo verslui koncepcijoms bei įpareigojo Ministeriją parengti koncepcijoms įgyvendinti reikiamų teisės aktų projektus ir pateikti juos Vyriausybei tvirtinti.

Nutarimo projektu tvirtinamame Kompensavimo apraše nustatomi reikalavimai galiojanti klasifikuojamųjų apgyvendinimo paslaugų pažymėjimą turintiems ūkio subjektams, siekiantiems gauti kompensaciją pagal vieną iš dviejų modelių: pagal pirmąjį, iki 2019 m. lapkričio 1 d. įsisteigę apgyvendinimo paslaugų teikėjai gali kreiptis kompensacijos, kuri padengtų iki 50 proc. sąskaitų už komunalines paslaugas (gamtines dujas, šilumos tiekimą, elektros energiją) už laikotarpį nuo 2021 m. lapkričio 1 d. iki 2022 m. kovo 31 d., jei jų pajamos 2021 m. sumažėjo 40 proc. ar daugiau lyginant su 2019 m.; pagal antrąjį, apgyvendinimo paslaugų teikėjai, įsisteigę nuo 2019 m. lapkričio 1 d. ir 2021 m. patyrę nuostolį, gali kreiptis vienkartinės išmokos, siekiančios iki 100 Eur už 1 kambarį (numerį), esantį statinyje. Kadangi svarbu parengti priemones, kurios būtų nuoseklios, tikslios ir teisingos, o fiziniai asmenys neteikia finansinės atskaitomybės dokumentų, sudėtinga apskaičiuoti tikslų jų pajamų kritimą. Todėl fiziniai asmenys gali kreiptis išmokos pagal antrąjį modelį. Pažymėtina, kad, nesant galimybei apskaičiuoti jų patiriamo veiklos nuostolio, jiems daroma išlyga nereikalauti jokio pajamų kritimo. Taip pat fiziniam asmeniui netaikoma registracijos veiklos pradžios sąlyga (nėra prievolės būti gavus klasifikavimo pažymėjimo iki 2019 10 31).

Galutinė pareiškėjui skiriama kompensacija bus apskaičiuojama įvertinus visas gautas paraiškas ir proporcingai prašomai sumai padalijant kompensacijoms skirtą biudžetą. Pareiškėjai galės teikti tiek apmokėtas sąskaitas, tiek neapmokėtas, tokiu atveju galios prievolė jas apmokėti per 5 darbo dienas.

Nutarimo projektu tvirtinamu Subsidijų aprašu nustatomi reikalavimai atvykstamojo turizmo kelionių organizatoriams, kurių apyvarta dėl COVID-19 pandemijos 2021 m. sumažėjo 30 proc. lyginant su 2019 m., siekiantiems gauti subsidiją už užsienio turistams suteiktas organizuotas

kelionės paslaugas laikotarpiu nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d., taip pat tokios subsidijos teikimo sąlygos. Siekiant apimti platų galimų pareiškėjų ratą, įskaitant ir tuos, kurie dėl COVID-19 nebegalėjo suteikti užsienio turistams paslaugų dėl iki šiol veikiančių keliavimo ribojimų, įtraukiamas tiek COVID-19 pandemijos laikotarpis, tiek ir metai iki jo.

Pagal Subsidijų aprašą, už vieną turistą, kuriam suteiktos paslaugos, bus skiriama subsidija iki 3 Eur (trių eurų). Kadangi duomenis už turistus, kuriems suteiktos organizuotos kelionės paslaugos (F-09 statistinis formuliaras), Lietuvos Statistikos departamentui teikia tik juridiniai asmenys, pagal priemonę subsidijos kreiptis galės tik jie. Be to, įvertinant Europos Komisijos rekomendacijas dėl valstybės pagalbos teikimo, subsidijos nebus skiriamos didelėms įmonėms.

Abu aprašus įgyvendins UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, kuri vertins paraiškas ir, atsižvelgdama į galutinį pareiškėjų skaičių ir subsidijoms ar kompensacijoms skirtas sumas, apskaičiuos galutinę vienam pareiškėjui skiriamą sumą.

Pagal abiejų priemonių koncepcijų, patvirtintų Pasitarime, pagrindu parengtus aprašus, valstybės pagalba yra teikiama ūkio subjektams, kurių pajamos 2021 m. smuko lyginant su 2019 m., taip pat 2021 m. nuostolingai dirbusiems klasifikuojamųjų apgyvendinimo paslaugų teikėjams bei atvykstamojo turizmo kelionių organizatoriams, Lietuvos statistikos departamentui pateikusiems užpildytą F-09 statistinį formuliarą.

Subsidijų aprašui įgyvendinti skiriama 400 000 Eur (keturi šimtai tūkstančių eurų), įskaitant administravimą, didžiausia vienam pareiškėjui galima skirti suma – 30 000 Eur (trisdešimt tūkstančių eurų). Kompensavimo aprašui įgyvendinti skiriama 3 600 000 Eur (trys milijonai šeši šimtai tūkstančių eurų), įskaitant administravimą, didžiausia vienam pareiškėjo valdomam objektui galima skirti suma – 50 000 Eur (penkiasdešimt tūkstančių eurų).

Priemonių aprašams pritarė Europos Komisija 2022 m. balandžio 4 d. sprendimu Nr. SA.102324 (2022/N) Lietuvos Respublikai „COVID-19 parama apgyvendinimo paslaugų teikėjams ir kelionių organizatoriams.

Nutarimo projektu Europos Sąjungos teisės aktai neperkeliami ir neįgyvendinami.

Priėmus Nutarimo projektą, priimti naujų ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

Nutarimo projekte neapibrėžiamos sąvokos ir jas įvardijantys terminai, kurie turėtų būti įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas atliktas vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje, derinant su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcija, Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija, Nacionaline turizmo verslo asociacija.

Lietuvos turizmo asociacija pastabų nepateikė. Su Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Specialiųjų tyrimų tarnyba pastabos suderintos darbo tvarka. Į dalį Teisingumo ministerijos, Nacionalinės turizmo verslo asociacijos pastabų neatsižvelgta. Pateikiama derinimo lentelė.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 1 lapas.
3. Institucijų raštų kopijos, 5 lapai.
4. Derinimo pažyma, lapai.

Ekonomikos ir inovacijų viceministras

Vincas Jurgutis